

Савецкая БЕЛАРУСЬ

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
Менск, Рог Губэрнатарскай і Падгорнай вул. Д. Сьвеніцкага, кв. 20.

Выданьне рэзкому соцыялістычнай савецкай рэспублікі Беларусі. № 70 (80). Пятніца, 26-га лістапада 1920 г.

З'езд Комуністаў Беларусі.

Пладатворна і энэргічна праішла праца 3-га зьезду Комуністычнай партыі Беларусі.

Наша працоўная Савецкая Беларусь мае сваю Комуністычную партыю, цесна звязаную з Расейскай Комуністычнай партыяй.

У яе ўвайшлі ўсе тые нашы таварышы, якія складалі комуністычную падпольную арганізацыю ў чорныя дні белашляхецкай акупацыі.

Наша моцная сувязь з расейскай партыяй і з III Комуністычным Інтэрнацыяналам робіць нас моцнымі і дае цвёрдую пэўнасьць у тым, што ў сваёй працоўнай Беларусі мы патрапім устанавіць праўдны Савецкі ўстрой, вядзены комуністычным духам.

З'езд апрацаваў пэўныя верныя пляны, як нам

вясьці нашу гаспадарку, як арганізаваць партыю і Савецкую ўладу, як аб'яднаць працаўнікоў у прафэсійналыны саюзы.

Апрача таго, з'езд уліў бодрасьць у сэрцы работнікаў, якія працуюць у паведах і ў Менску, прымусяў прагледзіць і паправіць учыненыя памылкі.

Комуністы Беларусі вернуцца да сваёй працы, набраўшыся новых сіл, асьвяжыўшыся таварыскім злучэньнем.

У тым наша сіла комуністаў, што мы часта правяраем сваю работу, тлумачымся перад сваімі выбірацелямі, ідзём да шырокіх грамад, каб чэрпаць у іх сілы дзеля прадаўжэньня нашай вялікай барацьбы за ўзмацаваньне рэвалюцыйных заваяваньняў, за зьнішчэньне эксплёатацыі, за комунізм.

В. Ахрамовіч.

Апошніе весткі.

Знайдзілі прытулак. Сербскае правіцельства патрававаў дапусьціць у меты Сербіі 50 тысяч белаварскаў, памешчанкаў, дваццаці тысяч сынкаў з Крыму.

Мікалаеўскія грошы падаюць. Заграніцай у апошніе дні ўважана сільны ўпадак курсу расейскіх грошаў, старога мікалаеўскага абразца. Гэта тавіцца ўлучнасьць з раз'юмам Урангэля.

Ня траціць надзеі. Урангэль звярнуўся да правіцельства Юга-Славіі з просьбай пазволіць яму раз'язьціць уцёкшых з Крыму ваццяць тысяч чалавек. Гэ

так сама раённе рэшткі Урангэля будуць разьмешчаны ў Румыніі і Баўгарыі. Урангэль заяўляе, што яго армія павінна ўцалець, каб быць ядром новай арміі дзеля барацьбы з Савецкім правіцельствам.

Уражаньне паведынад Урангэлем. Матросы і рабочыя порту Батум спаткалі вестку аб раз'грому Урангэля буйнай радасьцю. Каманды заграпічных караблёў, а гэтак сама некатарыя быўшыя Крымскія парходы паднялі чырвоныя сьцягі. Савецкі сьцяг быў падняты савзам маракоў. Грузінскія міліцыянеры ўпарта зрывалі сьцягі.

Абарона Савецкіх Рэспублік.

За 23 лістапада.

Паўночны фронт.

Без перамоў.

Заходні фронт.

У Слуцкай ваколіцы адбываецца пераход нашых часьцяў на новую дэмаркацыйную лінію.

У Мазырскай ваколіцы рэшткі арміі Булак-Балаховіча, прайшоўшы паўночнай Мазыра, былі дагонены ў 30 вярстох паўночна-заходней Калінкавіч нашымі канцэнтраванымі наступаючымі калёнамі. Вядзецца бой, рэзультаты ягона невядомы. У часе дагонак намі ўзята некалькі сот палонных.

Паўдзённа-заходні фронт.

У Стара-Канстантынаўскай ваколіцы нашы часьці паволі высюваўшыца ўсьлед за адходам польскіх войск.

У Валочынскім кірунку бстрым ударам нашы часьці задалі паражэньне ар'ергарду пятлюраўцаў. З залёту ўзяты Валочыцы.

У бойцы ўзяты 14 гармат, шмат палонных, больш 150 кулямэнтаў, 3 броняпоезды, 3 эшалоны з грузамі, паравозамі, шмат рознай здабычы.

Апошніе рэшткі пятлюраўскіх бандэў адыйшлі за дзяржаўную граніцу, дае яны разброены польскімі войскамі.

Паўдзённы фронт.

Спакойна.

Каўкаскі, Туркестанскі, Усходні фронты.

Нічога новага.

За выключна палвога штабу Рэспублікі Данішэўскі.

Заява італьянскага правіцельства.

На паведамленьню з Парыжу, італьянскае правіцельства ня прынае блёкады Чорнага мора. Італія пратэстуе проціў мер, перашкаджаючых свабодзе гандлю і ўкаавае, што яна не знаходзіцца ў становішчы вайны з Расеяй.

Нахіл Нямецчыны ў бок Расеі.

З гутарак нямецкага міністра заграпічных спраў Сіманса з журналістамі відаць, што ў апошні час Нямецчына адчувае сільны нахіл да збліжэньня з Расеяй. На славах Сіманса адраджэньне Расеі без падтрыманьня інтэлігентных сіл Нямецчыны немагчыма. Задача Нямецчыны ляжыць у тым, каб скінуць Савецкае правіцельства, а даць расейскаму народу магчымасьць адбудаваць сваю гаспадарку.

Праганяюць.

„Последние Новости“ паведамаюць з Лёндану ад 9 га лістапада, што ўсе расейскія бежанцы, якія знаходзяцца ў Эгіпце і на высах, будуць адпраўлены ў Сібір. Англія ня хоча мець на сваёй тэрыторыі расейскіх політычных эмігрантаў з прычыны намеру ўступіць у афіцыйнае зносіны з Расеяй.

Вакол ратыфікацыі мірнага дагавору.

У камісіі заграпічных справаў фінскага сойму 17-га лістапада адбыўся апошні разгляд пытаньня аб ратыфікацыі мірнага дагавору. Унесена саяцьял-дэмакратамі прапановы аб амністыі была адкінута. Пасьля гэтага с.д. унеслі другую, вельмі скарачаную прапанову, але і гэта прапановы была адкінута.

Выбары ў Гарацкі Савет

Саюзам працаўнікоў асветы і сацыялістычнай культуры.

24-га лістапада адбыліся выбары ў Гарацкі Савет саюзам працаўнікоў асветы і сацыялістычнай культуры. Сабралася каля 190 чал. Гледзячы на гэту цифру можна падумаць, што наш Менск, сталіца Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі Беларусі, вельмі бедна культурнымі сіламі. Запраўды справа стаць трохі іначай.

Адных настаўнікаў, ня лічычы іншых працаўнікоў сацыялістычнай культуры, Менск налічвае каля 700 чал. Чаму ж іх так мала прыйшло на сход, каб выпадзіць свае грамадзянскія абавязкі, унесці частку сваіх сіл і значьчаў дзеля новага савецкага будаўніцтва? Тлумачыць можа быць такое.

Мяшчанская псіхалгія, якую хваляе большасть настаўнікаў нашага гораду, не дае магчымасьці справядлова аданіць наша сучаснае становішча, набівае іх мазгі рознымі чуткамі і плёткамі, робіць з мукі слана. Настаўніцтва задушана тым выданьнем праішоўшымі навальніцамі вайны і цяпер ня пэўна ў тым, што будзе заўтра. Гэта няпэўнасьць робіць тое, што іх сэрца да апошняга часу ніяк не можа стаць на ногі, што ва скончы саюзу прыходзіць 12—25 чалавек. Яно і зразумела: ўсё папярэдняе жыцьцё настаўніцтва знаходзілася ў такіх варунках, што нават думаць а грамадзянскай працы забаранялася. Цяпер мы і бачым, што з аднаго боку ўсялякія чуткі і плёткі, якім так лёгка верыцца, з другога боку цяжкая спадчына старых укладаў жыцьця зрабілі з нашага сядца абран званьня баязлівыха хавачагася па сваіх кутках мешчаніна.

Ці так павінна быць?

Нашы часы, часы вялікай гаспадарскай разрухі патрабуюць максімуму сіл ня толькі фізычных, але і духоўных. Сілы можна сабраць і разумна выкарыстаць, калі кожная з іх будзе зацікаўлена вялікімі ідэямі новага жыцьця, якія стаяць перад ёю, і будзе цягнуцца да іх.

Такім чынам абудзецца моцная арганізацыя, перад якой не ўстаць доўга ўсім сграхацьцям жыцьця, якія нас акружаюць. І тады выбраньне ад саюзу ў Гарацкі Савет, чуючы за сваімі спінамі вялікую культурную арганізаваную сілу будучы з большаю ахвотай там працаваць на

карысьць усяго працоўнага народу.

Так ня грэба на далей адкладаць гэтай працы, якая павінна была быць зроблена ў да гэтага часу. Няхай хутчэй наўстане на ногі прафэсійналы саюз працаўнікоў асветы і сацыялістычнай культуры!

Выбары прайшлі ў вялікім змаганьні паміж фракцыямі саюзу камуністаў і будаўніцтваў, якіе скончыліся тым, што па спіску фракцыі камуністаў прайшло 7 асоб (усе камуністы) і па спіску фракцыі будаўніцтваў 2 асобы. Сялезані ініцыятыўналу закончыліся выбары С.

Вакол міру.

За мір.

„Кур'ер Варшаўскі“ ад 15-га лістапада ўлучнасьці з паражэньнем Ўрангэля адзначае неабходнасьць пацьвердзіць нястрыманую волю Польшчы да міру. Газэта сумляваеццаў магчымасьці пералому ў настраі Савецкай Рэсеі на карысьць новай вайны з Польшчай пасля паводы над Ўрангэлем і ўказвае, што абавязак Польшчы — аказаць найбольшае жаданьне міру. „Кур'ер Польскі“ ад 16-га лістапада высказвае надзею на перамену політыкі Францыі ў адносінах да Савецкай Рэсеі. На пытаньне „Тан“ дзель чаго Пілсудзкі зрабіў мір з Расеяй, „Кур'ер Польскі“ адказвае: „Таму, што гэтка была воля ўсяго польскага народу; таму, што Польшча жадае міру і адмаўляецца рашуча ад вайны.“ Газэта патрабуе якнайхутчэйшага заключэньня міру.

Польскі друк аб міру.

„Работнік“ ад 14-га лістапада ў артыкуле аб трываласьці міру з Савецкай Расеяй даказвае, што павольнае рэвалюцыйнае разьвіцьцё Заходняй Эўропы і цяжкае эканамічнае становішча Рэсеі прымусяць большавікоў зьвярнуцца да мірнага будаўніцтва. Паражэньне Ўрангэля з'яўляецца найсьильнейшым ударам для ўсясьветнай рэакцыі. Каліб Ўрангэль адтрымаў верх, то Антанга ў яго спрэчцы з Польшчай напэўна стала бы на яго баку. „Работнік“ ставіць правіцельству дзьве задачы: 1) правіцельства павінна дабіцца ўхіленьня ўсякіх невыразнасьцяў у мірным дагаворы і 2) правіцельства павінна дзейна і акуратна выпадзіць усе ўмовы папярэдняга міру, каб ня даць праціўніку ніякіх прычын да падазрэння ў якіх-колечы тайных думках.

Англія і Расея.

Запытаньне ў ангельскім парламанце.

16-га лістапада ў ангельскім парламанце Кэвэрці запытаў старэйшаю міністра, ці выпушчаны ўсе ангельскія палонныя з Расеі і калі распачнецца гандль паміж Расеяй і Англіяй. Бонар-Лоу адказаў: „Па мэтах весткаў у Рэсеі яшчэ знаходзіцца пэўная колькасьць ангельскіх палонных, дагачна якіх аз апошні час не надходзіла ніякіх весткаў. У гэтым нитаньні з Савецкім правіцельствам вядуцца перагаворы. Што датыча гандлёвых зносін, то я спадзяюся, што ў тэдням тэрмін мы будзем мець ма-

гчымасьць зрабіць паведамленьне ў парламанце аб гэтай справе“. Далей Кэвэрці запытаў, ці ня было абумоўлена ў дагаворы ад 7-га ліпеня, што палонныя павінны быць звольнены адначасна з распачыцьцём гандлю з Расеяй і ці ня лічыць ангельскае правіцельства, маючы на ўвазе тое, што больша частка палонных ужо аслаблена, што дзясцімесячны тэрмін, які прайшоў ужо ад моманту аб'яўленьня аб рэстаўцыі гандлёвых зносін з Рэсеяй, з'яўляецца надта доўгім дзеля крыгачнага становішча ангельскага гандлю. Апрача гэтага Пілес запытаў, ці праўда, што ў сучасны момант для

праваў асоб няма перашкод да гандлю з Расеяй а умовай, што яны гатовы ўзяць на сябе ўсю злучаную з гэтым рызыкаю. У адказ Бонар-Лоу заявіў: „Я не скажаў выразаць, што заява аб распачыцьцё гандлю з Расеяй будзе зроблена ў тэдням тэрмін. Я лічу, што правіцельства давадзі выразна выказаць сваю пазыцыю. Мы абяцалі пачаць перагаворы аб гандлі, каб будучы выпадзіць некатарыя ўмовы. Адной з гэтых умоваў з'яўляецца неадкладнае аб'яўленьне ангельскіх палонных. Я спадзяюся, што гэта ўмова будзе выпадзіць у тэдням тэрмін і што гэтым чынам я буду мець магчымасьць зрабіць адпаведную заяву ў парламанце“. Нарэшце Асквіт запытаўся, які лік ангельскіх палонных знаходзіцца ў Рэсеі. На гэта Бонар-Лоу адказаў, што ён ня ведае, дабавіў апрак, што Савецкаму правіцельству дадзены прозьвішчы тат асоб, аб якіх у Англіі яны вестак, з просьбай паведамаць іх месцапрываньне.

У Польшчы.

Расправа буржуазіі.

„Работнік“ паведамляе, што польскія ваенныя суды працягваюць да суду ўсіх ва шэйшых савецкіх служачых а гэтак сама асоб, меўшы дачыньне з савецкімі ўстановамі. Даволі абвінавачана ця-б у тым, што даная асоба служыла ў міліцыі, каб ня быў вынесена сьмертная прысудка. У Млаве і Цяхавічы працягуюць некалькіх дзён пра гледжана 28 гэтых спраў: 11 чалавек прысуджаны да сьмерці, а рэшта на шэ год турмы.

Плянны польскага ваўнічага адрэства.

На пасяджэньні польскага сойму былі агалошаны пляны польскіх афіцэраў на чаго надпалкоўнікам Слаўкам. Рэспубліцы таму назва Слаўкам Камянец-Падольску рабіў аббор дабрываўнікаў у краіне скага пакаджэньня, працягваюць грошы на набор паліцыі польскага дзержавнага адрэства. У Ломжы гэтак сама арганізаваў гэты атрад Слаўкам у 20 тысяч чалавек. Мэчальнік польскага штабу генэрал Развідоўскі наведваў што падобнае пляны запытаў, што падобнае раней, але палонны пераціць плянам польскага камандзаваньня. Рэспубліцы абяцаў зрабіць адрэства, дабавіўшы, што калі Слаўкам перавясці сваі паўнамоцтва, то ён будзе паварна-

Ад мяча і стрэльбы—да молата і сахі.

Сёння Савецкай Улада ня мае ўжо паўдэянага фронту. Ад некалісь грознага ворага—Францеля, астаўся адзін толькі Успамін. Няма і ўскодзяга кі Успамін. Паслы таго, як белгвардзейскіе разбойніцкіе банды Сямбанава і інш. былі разбіты і разогнаны нашаю слаўнаю Чырвонаю арміяй. На поўначы ўжо даўно нам ніхто не пагражае.

Змянілася становішча і на найбольшым і найнебяспечнейшым некалісь заходнім фронце. Замест добра ўзброенай, дысцыплінаванай мільёнаў польскай арміі, мы цяпер маем дачыненьня з звычайнымі разбойніцкімі шайкамі, белгвардзейскімі бандыгамі Пятлюры, Савіткавым, Балаховічам і інш.

Што яны не прадстаўляюць а сабе буйнай сілы, запраўды грознай для Савецкіх рэспублік, у гэтым мы можам сьцьня пераанацца, бачучы ўжо пачатак іх канца. Банды Пятлюры змагаўшы галаву ўцякаюць перад чырвонымі героямі, пакідаючы на дарозе награнае дабро, ўсю военную маёмасць. Наступленьне Балаховіча ня толькі спынена, але з кожным днём усё больш траціць ён пад нагамі грунт, з кожным днём адступае ён Чырвонай арміі мейсцовасьці і мейсцовасьцімі, з кожным днём яго разбойніцкіе банды усё больш распадоўца.

І апошняя няпэўнасць, гэта няпэўнасць на ўдачнай канчатка мірных перагадоваў у Рызе цяпер прападае. Хадзяць польскія пані і гаманяць праз увесь час, што становішча на фронтах ня мае ўплыву на іх тактыку, аднак нельга не заўважаць таго, што яны пасылаюць нашай слаўнай паводы над Урангелем значна памогачці. Цяпер расейска-ўкраінскай дэлегацыі далёка лягчай з імі гугарыць і можна спадзявацца, што гэта гугарка цяпер будзе даведзена да пажаданага канца.

І вось адно канчатка—пачынаецца другое. Ад мяча і стрэльбы, да якіх рабочыя і сяляне, треба сказаць, прывыклі, з якімі зжыліся, ня выцускаючы іх з рук у працягу ўжо 6 год,—треба прыступіць да молата і сахі. Ад кривавых трыудоў на фронтах треба прыступіць да мірнай працы на фабрыках і нівах.

Мяляцца вельмі аднак тые, хто думае, што галоўнае ўжо скончана, што аходзіцца з молатам і сахоу паграіць

кожны, што кіраваць працоу па адбудове арджаванай гаспадаркі краю лягчай і прасцей, чымсь кіраваць ваеннымі дзеяі на фронтах, адным словам, што лягчай гараць, сеядь і стаяць ля машыны, чымсь ваяваць.

Нельга забываць таго, што сацыяльная рэвалюцыя мае сваёй галоўнай мэтай эанамічную адбудову жыцьця грамадзянства на сацыялістычных асновах; нельга ня бачыць і таго, што Савецкая улада, занятая ў працягу трох гадоў галоўным чынам на ваенных фронтах, страшэнна мала зрабіла на шляху гэтага эанамічнага будаўніцтва краю.

Пільна і уважна сачыла буржуазія, з вылікім спачуваньнем і зацікаўленьнем пазираў усясьветны пролетарыят на тое, як мы выдзём кривавае змаганьне, засланяючы пролетарскую савецкую ўладу ад ворагаў працоўнага люду: абірацеляў—багацеляў, як мы ратуем сацыяльную рэвалюцыю ад кішчору ўсясьветнага капіталу.

Яшчэ больш уважна, яшчэ больш пільна будуць пазіраць адны і другіе на тое, як працоўны люд мазольнымі рукамі будзе сваё жыцьцё, ці здольны ён да гэтаі працы.

І кожная наша абмылка, кожная наша няўдача на фронце творчай працы, на фронце мірнага будаўніцтва краю, прынясе справе сацыяльнае рэвалюцыі большую шкоду, чымсь найвялікшыя нават няўдачи на ваенных фронтах.

Заўважыўшы гэкіе абмылкі, буржуазія іных краёў будзе ачмуцаць вочы сваёго пролетарыяту тым, што працоўны люд бяз помачы яе, буржуазіі, не патраіць нічога зрабіць, не патраіць кіраваць сам сабаю, не патраіць жыць.

З другога боку і самі пролетары, бачучы няўдачы ў мірным будаўніцве Савецкіх Рэспублік, страціць веру ў сваю сілу, ў сваю здольнасць і будуць адцягваць, будуць марудзіць з сацыяльнай рэвалюцыяй у сваіх краях.

І вось сёння, калі мы знаходзімся на парэдані гэтаі вялікай мірнай працы, треба памятаць адно: кожная наша абмылка цяпер прынясе неаблічанае шкоды справе сацыяльнай рэвалюцыі.

А каб гэтага ня было, треба кожнаму рабочаму і сялянину, треба кожнаму свядомаму савецкаму працаўніку вельмі паважна адносіцца да пераходу ад мяча і стрэльбы да молата і сахі.

Нельга думаць, што галоўнае скончана, што можна ўжо сапачыць, што можна паменьшыць пролетарскую дазорчасць.

Скончана прыпадковае і пачынае, пачынаецца ядынае і галоўнае.

Дык будзьма гатовымі пэўнай і цьвёрдай рукою ўзяць молат і саху.

X.

Польска - Літоўская спрэчка.

Наступленьне палякоў.

Як паведамляюць з Коўны, палякі выдуць наступленьне проці літоўцаў на усім фронце. На заяву літоўскага правіцельства аб яго згоды на прапазіцыю кантрольнай камісіі Лігі Нацыяў спыніць ваенныя чынасьці, Жэліхоўскі адказаў гэтым наступленьнем.

Заява Літвы да Лігі Нацыяў.

19-га кастрычніка літоўскае правіцельства зьварнулася да старшыні Лігі Нацыяў з наступнай тэлеграмай: "Нашымі воіскамі ўзяты палонныя з арміі Жэліхоўскага. У сучасны момант армія Жэліхоўскага налічвае 15 дывізіяў, у той час, як спачатку яна складалася ўсяго толькі з дзвух. Нельга прычыць таму, што рэгулярная польская армія дае падмогу Жэліхоўскаму. Цяпер яго армія наступнае на нас на усім фронце. Мы просім паставіць на парадак дня пытаньне аб загасаваньні ў адносінах да Польшчы стаяць 16-ай старту Лігі. Шэрдзін патрабуе, каб мы зраілі дэмамізацыю і прыялі ішыя меры, якія прычынаць аяспеды нашай дзяржавы і настановам Лігі Нацыяў."

Вольдэмар.

Адносіны да Латвіі.

Па вестках, адтрыманых газетай "Кур'ер Цоранян" з Рыг, ў латвійскім міністэрстве заграічных спраў адбылася нарада пры ўдзеле польскага пасла Камінецкага, Латвійскае правіцельства афіцыйна заявіла, што яно ня цяпляна заявіла, што яно ня цякавіцца пытаньнем якой дзяржаве будзе прыналежць Вільня. Калі, аднак, армія

Жэліхоўскага будзе наступаць на Коўну, то Латвія будзе лічыць сабе прымушанай выступіць на старане Літвы.

Няўдачы Жэліхоўскага.

Газета ваеннага міністэрства "Латвіяс Карейвіс" паведамляе з верагодных крыніц, што ў апошніх днях шчасьце Жэліхоўскага перамянілася. У шмат мейсдох ён паносіць паражэньні і няўдачы. У тыме гатовяцца аграмадныя паустаяні.

У Савецкай Расеі.

Падарунак бакінскіх рабочых.

У гадаўшчыну Акцябрскай рэвалюцыі, 7-га лістапада бакінскіе рабочыя урачыста адправілі поезд з 36 вагонаў масла, бяльзіны і газы маюскамі рабочым. На усіх вагонах бы надпіс: "Падарунак Чырвонай Маскве ад Баку". На паравозу, які быў напраўлены зверху праграмы, было напісана: "Няхай жыцьці Інтэрнацыяналі Выпусчаны з рамонтаў у часьці трэцій гадаўшчыны Акцябрскай рэвалюцыі ударнай грунай дэпо Баку".

Праца суконных фабрык Тамбоўскага раённу.

Суконныя фабрыкі Тамбоўскага раённу з'яўляюцца галоўнейшымі фабрыкамі грубых гатункаў сукна ў Рэспубліцы.

Увесь выраб згуртаваны на 8 фабрыках, з якіх дзвёе—Аржэнская і Маршанская самыя буйныя грубасуконныя фабрыкі Расеі.

Ня гледзячы на тое, што амаль ня увесь год дзвёе фабрыкі аб'яднавыя—Вайдарская і Лукінская стаялі дзеля браку апалу, а другіе шасьць прадавалі толькі ў налавным разьмеру, за бягучы год да лістапада месяца фабрыкі выпусьцілі 2.340.000 аршын сукна. Зроблена 75% ваеннага абсталяваньня.

Выробачаецца фабрыкаў за апошні час патроху павялічываецца. У тудзень фронта вырабачаецца павялічывалася на 43%.

Чуецца вострая патрэба ў кардаленцу і зубчатых дроде для часальных машынаў, а так сама нехватка сараматнай і палувальнай скуры. Адтрымаўшы гэтыя матар'ялы, а так сама ўрэгуляваўшы пыталы харчовы, мобілізацыйны і транспарта апалу, фабрыкі маглі бы выпусьціць у год 6.700.000 аршын грубага сукна.

Выдаленне безграмаднасці і беларуская мова.

Па усёй Беларусі гэтымі днямі пачнецца рэгістрацыя дарослых безграмадных, дэле выдалення безграмаднасці. Гэты прыём Савецкіх правальроў паложыць моцны грунт для мірнага будаўніцтва і творчай працы ў нашым краі. Разам з выдаленнем безграматнасці з'явіцца самы найвялікшы вораг Рэвалюцыі—Цемнота; гэтай самай цемнотой народнай карысталіся паны і ксяндзы на Беларусі і забіралі магчымых простых і гаротных людзей рознымі забонамі.

Цяпер, калі безграмадных у нас ня будзе, у некалькіх ступнях палітычнае ў нас агітацыйная справа—кожнаму парабку будзе даступна кніжка і коммуністычныя ідэі будуць распаўсюджвацца ня столькі праз агітатараў, якія ў нашым краі вельмі мала працавалі, але праз літаратуру, якая будзе ў патрэбным ліку высылацца ў кожную воласць, у кожную вёску, ў самыя глухіе і забытыя куткі.

Дэле выдалення безграмагнасці патрэбныя вялікія кадры школьных работнікаў і інтэлігентных людзей. Для гэтай жа мэты ўсе школьныя работнікі аб'яўлены мобілізаванымі. Але гэтага мала. Па мястэчках і вёсках яшчэ і цяпер ёсць шмат людзей з сяродняй асветай, якія ака-

лачываюцца без дэле. Трудна даваць абавязковыя павінны захавіць іх. Яны павінны быць згуртаваны да гэтай самай вялікай работы—ліквідацыі безграмагнасці.

Мы пэўны, што гэты апарат хутка будзе наладжаны і недахват у настаўніках у нас ня будзе. Але нас чакае вялікі абавязак—разумна, карысна і прадуктыўна выпяўніць гэтыя заданьне: ліквідацыя безграмагнасці ў нашым краі бязумоўна павінна быць праведзена побач з расейскай і на беларускай мове. Родная мова для беднаты будзе вялікім аблягчэннем у навучанні. Сталі вясковы чалавек навучыцца пісаць па-беларуску ў некалькі разоў хутчэй, чымся па-расейску. А тады, як ён ужо будзе ўмець пісаць і чытаць па-беларуску, яму лёгка будзе навучыцца і па-расейску.

Разумеюцца, ў гэтым ніякіх прымусаў ня будзе. Кожны будзе вучыцца па свайму жаданню ці па-беларуску, ці па-расейску, але на гэтую справу цяпер павінна быць зьвернута вялікая ўвага. Бо ў той час, калі ў некаторых Менскіх дзяржаўных установах адбываюцца цяпер лекцыі беларускай мовы для савецкіх служачых, тым болей трэба навучыць па-беларуску чытаць і пісаць жыхароў беларускай вёскі.

С. П.

Што чуваць заганіцай.

Наўдачы французскай палітыкі.

Рыжскія газеты лічаць, што палітычнае становішча характэрнае для цэлым радкам цяжкіх наўдач французскай дыпламатыі: паражэнне Урангеля, азначаючы, што галоўная карта, на якую ставіла Францыя сваю барацьбу з Савецкай Расеяй, біта; паражэнне Венізелоса, адбываючыся пад націскам Англіі ратыфікацыя трыанонскага дагавору, якая зводзіць на нішто тайны дагавор паміж Францыяй і вэнгерскім правіцельствам Хорці; парашце наўдачыныя спробы Францыі папярэць рамкі Малой Антанты, ўключышы ў яе Ру-

мынію, Венгрыю і Польшчу і скіраваць яе вострыя проці Расеі.

Аб адносінах Латвіі да Савецкай Расеі.

У з'вязку з сьвяткаваннем двохлецця самастойнасці Латвіі, „Латвіас Карэйвіс“ піша: „З нашымі суседзямі мы будзем жыць у міры і згодзе“. „Сацыял-Дэмократ“, прызнаючы незалежнасць Латвіі рэзультатам вялікіх цераваротаў у Эўропе, піша, што Латвія павінна дзякаваць расейскай і нямецкай рэвалюцыям, даўшым ёй незалежнасць. Маладыя рэспублікі нарадзіліся на крывавым тэ-

інах расейскага і нямецкага деспатзму. Лёзунг самавызначэння, які з'яўляўся насмешкай у вухах аўстрыйскіх імперыялістаў, стаў неадлучным правам угняцёных народаў. Паўсталі народы ня толькі Эўропы, але Азіі і Афрыкі. Адбываецца даскавальная ломка ўсяго старога. Ніштожыцца феадальны і памешчыцкі лад. Нашай буржуазіі няма чаго хваліцца яе заслугамі. Латвія павінна дзякаваць працоўнаму люду, які не затрымаў на адной палітычнай незалежнасці, а пойдзе да наступнага этапу аслаблення.

Па Беларусі.

Сяляне цікавацца Савецкай ўладай.

У вёсцы Клімавічы, Сеньніцкай вол., Мен. пав. адбылася 19 лістапада гутарка з сялянамі на тэму—бягучы момант, Савецкае будаўніцтва, харчовая палітыка Сав. ўлады. Было 58 чал. Гаварыў т. Крыскіў, якому задавалі розныя пытанні. Сяляне былі вельмі ўздоволены і прасілі часта рабіць гэтакія гутаркі. Чуецца недахват газет. Гэтка гутарка адбылася і ў вёсцы Маяжковічы гэтай жа воласці.

Н. В.

Трэба прыняць меры.

У Сеньніцкую вол., Менск. павеце прыходзяць весткі, што на млынох няма ніякага парадку. Па млынох рахунковасць вядзецца вельмі кепска, зразумелая толькі для самага загадчыка млынам, так што кантроль па іх нічога дабіцца ня можа. Пэўна, што 5% збожжа, узятае за памол, пападае на рынак. Апрача таго бяруцца хабары направа і налева.

Ёсць акт зроблены на заводзючага Гатаўскага млына, дзе сялянін паказвае, што завод млынам прасіў за абработку круп 10 яец або сыр. Такія зьявішчы трэба тэрмінова спыніць, бо яны надрываюць Савецкую ўладу. Тут патрэбна грозная рука правасудзія і тады сяляне пачаць, што Савецкая ўлада ня глядзіць па галоўцы боляч тыпаў, якія прымазаваныя дзяржпробычных пасадаў.

Мін. Волаў.

Па Менску.

Сельска-гаспадарскае навучанне.

Камісарыят Асветы паслаў у Маскву у Глаўкамасвет падробны даклад аб сельска-гаспадарскім навучанні на Беларусі. Аўтар гэтага дакладу ёсць т. Ярашэвіч.

У гэтым дакладзе праводзіцца ідэя разумна-працоўнай пастаноўкі на Беларусі сельска-гаспадарскіх школ I і II ступені галоўным чынам для землепрацаў.

Вузканалейка Менск-Цна.

З прычыны зімы, гэтымі днямі спыняецца аж да вясны правядзенне вузканалейкі Менск-Цна. Да гэтага часу ўдалося правесці яе да Камароўскага лесу, дзякуючы чаму цяпер спешна ідзе загатоўка апалу. Астаўся недакопчаны вучастак да Цна кале 12 вёрст.

Гарбарні.

Цэлея таго, што ўвесь запас сырца Губкожы быў адгэтуль эвакуіраваны ў Смаленск, цяпер пакуль што бадай няма ніякай рэальнай працы ў гэтай установе. Раней новага году гэта бадай ня ўдасца наладзіць.

Пакуль што маюць быць пушчаны ў ход паступова мяісповыя гарбарні.

Грамадзянскае харчаванне.

Аддзел грамадзянскага харчавання пры „Епо“ ужо пачаў даваць супрацоўнікам Савецкіх устаноў карткі на абеды пры рабочых сталаўках. Усяго Савецкіх служачых у Менску лічыцца каля 2000 чалавек.

Змаганне з занядушманьнямі.

Губздраў, апрача энэргічнай працы ў горадзе, мае высылаць на паветы санітарна-эпідэмічныя атрады з належнымі паўнамоцтвамі.

Да выбараў у Саветы.

Губпрофсавет сельскай і лясной гаспадаркі пачаў па усёй Беларусі сярод батрацкіх Камітэтаў па маб'янтах выбарную работу ў Саветы сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў.

Як мы даведзіліся, у Барысаўшчыне і Бабруйшчыне на выбарах па маб'янтах праходзіць камуністы (75%) і беспартыйныя.